

[Ømann.]

Alle helt naturlige styringsmidler og punkter, hvor man kunne sætte ind, er altså blokeret undtagen dette ene: de offentlige budgetter, hvor altså de voksende kommunale budgetter endda udgør en stadig temmelig uregerlig anpart.

Ja men skal vi dog ikke være enige om, at det nok vil være ganske ganske svært at opfylde redegørelsens forudsætninger med dette enlige styringsmiddel? Jeg mener, der er en skrigeende modsætning mellem PP II's råb om styring af samfundets fundamentale økonomiske forhold og de midler, redegørelsen anviser. De skøn, der er anlagt om effektivitet, øget produktivitet og eksport, er meget optimistiske. Hvis forudsætningerne ikke slår til, er der ingen nødplan. Det er blot dystert anført på side 183 i PP II, at så vil resultatet blive en udvikling, der „lægger den hårdeste tilpasningsbyrde på dem, der dårligst kan bære den, samtidig med at den medfører en stærkt øget ulighed i indkomstfordelingen og dybtgående sociale og menneskelige forskelle mellem de velbærgede og dem, der bliver skubbet ud af produktionen.“

Dette er en meget tankevækkende udtalelse. Dette minder stærkt om agitationen forud for afstemningen om fællesmarkedet. Jo vist er der politiseret i forudsætningerne, da man lavede denne plan.

Der er en anden skrigeende modsætning. Ministeren har talt pænt om denne redegørelse som et godt udgangspunkt for politik, et godt redskab. Vi ved, at den seneste inflationsudvikling og stigningerne i oliepriserne — en problematik, som PP II af redaktionsmæssige grunde aldeles ikke har kunnet nå at indarbejde, det erkender jeg — har skærpet redegørelsens krav om, at der handles. Redegørelsens krav om indgreb bliver jo på denne baggrund aldeles hastende og overvældende. Hvorfor mødes vi da i dette folketing og spilder tiden på ligegyldige forslag fra denne eller hin side? Når en regering på sine egne præmisser får forelagt en udfordring, som redegørelsen i virkeligheden er, hvorfor gør den så ikke noget, og hvorfor har den ikke gjort noget?

Men jeg anerkender ikke PP II's forudsætninger. Jeg synes, at redegørelsens horisont er for snæver. Den giver intet langsigtet alternativ for det, som er det væsentlige for

politik og for befolkningen, nemlig at tage de egentlige tilværelsesproblemer for den danske befolkning med ind i billedet. Redegørelsen er i hovedsagen en fremskrivning af de nuværende økonomiske forhold, et regnskab over ressourcer, og derfor er mennesket, den danske borger, klemmt ud af billedet.

Det er bemærkelsesværdigt, at et emne som økonomisk demokrati, som dog ellers har optaget befolkningen en del, kun indgår i en bisætning og som en måde at skaffe kapital på, selv om forholdene, hvorunder der produceres, er nok så betydningsfulde ikke alene for det materielle økonomiske forløb, men også for værdien, for karakteren af det samfund, vi prøver på at bygge op.

Der ligger i dag et pres og et tryk på de enkelte familier. De kan ikke orientere sig i dette samfund. De er usikre og utilfredse; valget gav jo udtryk for netop dette. Den enkelte stilles over for hårde omstillingskrav. Vi har produktionsræs, og vi har afbetalingstyranni, og der produceres tusindvis af førtidspensionister, invalider og pilleslugere.

Er alt dette uvæsentligt? Man kan stille det spørgsmål: ja men det samfund, som PP II stiller os i udsigt i 1987, hvis vi følger de gode råd undervejs og får has på valuta-klemmen, og hvis alt i øvrigt går som beregnet både her og i udlandet, er det så et samfund, som vi ønsker os?

Ja, vi kan jo se af forudsætningerne, hvad det er, man vil lægge frem for os. Vi får et samfund, hvor den enkeltes forbrug er forøget med 80 pct., og det er da lystigt og godt, men man får ikke rigtig tid til at bruge pengene, for arbejdstiden er kun nedskåret med 3 timer pr. uge og ferien forlænget med én uge over en periode af 15 år. Er der virkelig noget fornuftigt forhold imellem disse to ting?

De store uligheder, vi har i samfundet, nævner PP II intet om. De vil med sikkerhed bestå, og de vil med sikkerhed endda vokse. Ja men det er da også givet, at når man ikke kan løse kapitalforsyningsproblemet, ja, så er der ikke megen udsigt til, at vi får et lavere skatteniveau. Produktionsræset forstærkes, fordi vi skal have arbejds effektiviteten op; det er en af de store forudsætninger. Sliddet for at opnå produktionsfremgangen er ikke indregnet: hvor er der tal for